

Dir les coses

No és pas gens infreqüent que abans de dir les coses es digui que es diran. Aquest anunci previ del que hom es disposa a dir pot semblar superflu i innecessari, però no es pot negar que hi ha casos en què compleix unes funcions determinades: com a recurs estilístic, que introdueix, com un petit circumloqui, l'expressió d'una afirmació que, altrament, ens podria semblar massa dura o massa eixuta, o amb la finalitat de matisar l'afirmació mateixa, com si l'autor tingués la temença de no haver reeixit a expressar-la amb els termes més justos i adequats i volgués prevenir el lector sobre aquesta possibilitat. Com en tantes altres coses, és clar, el que és intolerable és l'abús d'aquesta pràctica, que fa que aquest recurs perdi la seva eficàcia i esdevingui un d'aquests trets comuns que vulgaritzen i caracteritzen negativament l'expressió lingüística. Només cal recordar el cas de la famosa frase *vull dir*, que equival, més o menys, a *és a dir*, *això és*, *dit altrament*, etc., i usada per tant, en principi, quan cal matisar una afirmació que s'acaba de fer, per a introduir la formulació d'aquesta mateixa afirmació en termes diferents, però de què avui molts usen immoderadament per a introduir tot allò que diuen i, àdhuc, allò que al capdavant no diuen.

No ens sembla blasfemable, per tant, l'ús, en què nosaltres mateixos incorrem més d'un cop, de frases introductòries com *diguem també* o *afegim-hi*, que enllacen la proposició que introdueixen amb el que s'acaba de dir i poden ajudar a fer més planera una construcció, o com *podriem dir*, amb què es vol marcar una certa cautela o un punt d'incertesa en l'afirmació que hom es disposa a fer o en els termes en què la formula. Però, com hem dit, són recursos de què cal no abusar. I, d'altra banda, l'abús que hom fa d'aquests recursos és encara més detonant i ens atrevirem a dir grotesc i tot, si la seva expressió lingüística és impròpia o incorrecta. En un dels escassos programes que les nostres emissores radiofòniques dediquen a la música altra que el jazz o el rock —autèntics *ghettos* musicals—, la presentadora inicia sistemàticament els seus comentaris amb la frase *diguéssim*, forma de subjuntiu que tracta com un imperatiu. Aquest ús insòlit deu provenir de la frase *com si diguéssim*, de valor aproximatiu, i potser són més d'un a haver-lo adoptat. La professionalitat els hauria d'exigir a canviar *diguéssim* per *diguem...* i a usar d'aquest recurs amb moderació.

Albert Jané